

ROLNICZY, HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

Dnia 21 Lutego
4 Marca

N° 17.

Rok 1860.

MYŚLI ROLNIKA

Z POWIATU PUŁTUSKIEGO.

**W przedmiocie oczyszczania i uregulowania ostatecznie
stosunków włościan i mieszczan rolników, w dobrach
ziemskich prywatnych w Królestwie Polskiem.**

(Dokończenie).

IX. Przed przystąpieniem do układu o wysokość opłacać się mającego czynszu, wypada uprzedzić włościan i wyjaśnić im, że stawszy się czynszownikami, nie będą już mieli prawa do żadnych wspólnych użytków, na przestrzeni dóbr właściciela, z których dotąd korzystali: np. w lesie z węgłu lub zbieraniny, drzewa do budowy i na opał, brania na ściółkę mchu, liści, igieł sosnowych i t. p. z pastwisk ogólnych folwarcznych i na polach lub w lesie—i nawzajem, że właściciel dóbr nie będzie miał także prawa do użytkowania na przestrzeni do posiadłości włościańskich należące, jako to: z pastwiska i polowania, wyłącznie użytku z mineralów, gdyby te kiedy wewnątrz ziemi odkryte zostały.

Wszakże, gdyby właściciel dóbr mógł których użytków dozwolić włościanom, to mógłby im oświadczyć w takim przypadku, że oni mogą się z nim o takowe układać, w każdym roku, za odzielnem wynagrodzeniem; jednakże i o tём zaraz włościan uprzedzić wypada, że gdyby właściciel w którym roku nie miał jakiego użytku do wynajęcia, że w takim razie pretensyi z tego tytułu rościć do niego nie będą mieli prawa.

X. O wysokość opłacać się mającego czynszu, możnaby się umawiać sposobem dwojakim:

1. Oceniając czysty dochód z morga ziemi; albo
2. Oceniając wartość dotychczasowych obowiązków, to jest tak zwanych prestacyi, o ileby zachodziła umowa z włościanami, dotąd na gruncie będącymi i pańszczyznę odbywającymi.

Co do 1go. Włościanie, jako ludzie tylko w praktykę wierzący, we wszystkich czynnościach przekonanie swe zwykli opierać na tejsze praktyce. W żadne zaś rachunki i wywody teoretyczne nie wierzą. Ale może być przypadek, że w tych samych dobrach, albo też w innych sąsiednich, z gatunkiem ziemi mniej więcej równym, wypuszczono grunta za opłatę czynszu; w takim razie możnaby się w ustanowieniu wysokości rocznego czynszu z jednego morga ziemi do tego zastosować, z umiarkowaniem jednak tej wysokości, podług różnicy wartości gruntu, jakaby się w porównaniu jednego z drugim okazywała. Przekonać się tylko potrzeba, czyli czynszownik za przykład przyjęty, oprócz gruntu, którego użytki zostały mu wydzierżawione, nie ma jeszcze jakich dodanych innych dogodności, np. wolnego węgla, drzewa budowlanego, zbieraniny gałęzi na opał, albo pastwisk etc., a o ileby to miało miejsce, wartość tego ocenioną, od czynszu ustanowionego wypada potrącić. Użytki bowiem takie przy regulacyi przyzwalne być nie powinny, jak to się już wyżej w IX punkcie powiedziało.

Co do 2go. Jeżeliby umowa zamierzona miała mieć zasadę z wartości obowiązków (prestacyi), przez włościan na gruncie będących, wykonywanych (bo co do włościan nowo osiedlających się, to służyć już może zasada 1go); to wartość tych obowiązków wy-

prowadzałyby należało z cen, jakie na takie artykuły są w praktyce: np. robocizna, podług ceny praktykowanego najmu w okolicy; zboże, podług cen średnich najbliższego miasta, w upłynionych latach 20tu na targach praktykowanych; drób, przedziwo, grzyby etc. jak cena w przeszłości doświadczała się.

Ale od wartości w powyższy sposób ustanowionej, wypada potrącić wartość wszystkich tych użytków, które przy obowiązkach powyższych były dozwolone, np. drzewo do budowy i na opał, pastwisko w lesie etc., z których czynszownik korzystał będzie.

XI. Po ustanowieniu wysokości opłacać się mającego czynszu, wypada rozważyć ciężary w podatkach skarbowych i opłatach, i daninach instytutom, o ile i które z nich winny być przekazane na czynszownika, po potrąceniu ich z czynszu, lub bez potrącenia. Albowiem:

1. Gdzieby takie ciężary, przy obowiązkach dotychczasowych, właściciel dóbr sam ponosił, w takim razie, przy przekazaniu ich na ciężar czynszownika, wypada od czynszu potrącić.

2. Gdzieby zaś włościanin, oprócz obowiązków dla właściciela dóbr, miał jeszcze obowiązek z własnych funduszy ponosić ciężary, o jakich powiedziało się wyżej, w ustępie I-ym, w takim przypadku, potrącenie ich od czynszu już nie może mieć miejsca.

Nadto, właściciele dóbr, przekazawszy na czynszowników do uiszczania podatki rządowe, powinniżby zaraz postarać się u władz rządowych, aby ich pobór w kassach powiatowych był urządzony, aby one przez czynszowników bezpośrednio mogły być wnoszone. Dotąd bowiem, w wielu dobrach prywatnych dzieje się, że włościanie podatki rządowe opłacają za pośrednictwem właściciela dóbr.

Tu jest zdaje się miejsce wspomnieć o egzekucyi czynszów, że podług przepisów będzie ona administracyjna. Droga w tej egzekucyi jest bardzo krótka i warunki skutecznego zabezpieczenia. Z tej uwagi, nie ma już potrzeby zabezpieczać się w układach warunkiem odpowiedzialności solidarniej, na wypadek niewypłatności czynszu. Solidarna bowiem odpowiedzialność jest nie dobrać z tego względu, że ludzi w niej odpowiedzialnych a nie zamitowanych w pracy, obojętnymi czyni na obowiązek, bo oni wiedząc, że ten ich obowiązek będą musieli wszyscy wykonać, choć on przez nich został zaniedbanym, nie będą bezpośrednio sami starać się o to. Najlepsza jest odpowiedzialność bezpośrednia, jedną osobę, jak w tym przypadku, samego czynszownika obowiązującą, bo on pamiętając na rygor, jakiemu się w egzekucyi poddał, będzie dokładał usiłowania w pracy, aby takiemu rygorowi nie uległ.

XII. O załogi u włościan pańszczyznianych, w budowlach, zasiewach, inwentarzu żywym i martwym, będące a do własności dziedziców dóbr należące, które pierwsi po przejściu na czynszowników, podług artykułu 8, przepisów rządowych, powrócić w naturze, albo zapłacić drugim, są obowiązani, najwłaściwiej było załatwić interes w sposób następujący:

Włościanie z pańszczyzny na czynszowników przechodzący, nie ledwie może wszyscy tak będą niezamożni, że załóg u nich, będących ani zapłacić, ani w naturze oddać nie będą mogli, zwłaszcza, że tych inwentarzy sami będą potrzebowali.

Otóż najdogodniej byłoby dla obudwu stron, aby właściciele dóbr, korzystając z przyzwolenia artykułem 10 przepisów Rządowych o oczyszczaniu, wartość tych załóg zamienili na odpowie-

dnia wartość robocizny, i ugodzili się z włościanami, aby oni w ciągu lat sześciu, ratami, na każdy rok oznaczonymi i na wydział danej roboty, takową wykonali.

Dobrzeby nawet było, aby odtąd przyjęty był zwyczaj we wszystkich gospodarstwach folwarcznych, iżby wszelkie roboty za najem wykonywane były, o ile się to tylko da; nie inaczej jak na wydział, bo tym sposobem siła mając przed sobą interes, więcej będzie wyrabiała, czego w robotach na czas dzienny cenionych i wykonywanych nigdy mieć nie może. Przez robotę wydziałową zyskują ci, co ją wykonywają i ci, dla których jest wykonywana; bo pierwsi więcej mogą zarobić, a drudzy tą samą siłą więcej robót w gospodarstwie mogą wykonać.

XIII. Umowy z mieszczanami rolnikami, w miastach prywatnych, nie będą miały przy regulacji tak wiele do załatwienia, bo zapewne mało już być musi takich miast, w którychby mieszkańcy rolnicy pańszczyznę odrabiali i tylko czynsze opłacają. A przytém, o ile mieszkańcy miast rolniczych, pod względem swych praw i obowiązków zostają w stosunkach z właścicielami dóbr prywatnych, i o ile stosunki, podług przepisów Rządowych, wypadają uregulować ostatecznie, po za obrębem tych przepisów, na drodze dobrowolnych układów, to wypadałoby tak postąpić, jak się podało do tego myśli w tém piśmie, co do regulacji stosunków włościańskich.

Przedstawia się tu tylko jeszcze myśli co do miast rolniczych w naszym kraju, że aby one mogły przyjść do lepszego stanu, wypadłoby koniecznie usunąć z ich obrębu rolników. Już się w punkcie VI tego pisma powiedziało, że mieszkańcy miast zatrudniać się powinni: *przemysłem, rzemiosłami i handlem*, a *rolnictwo* zajmować ma ludzi na wsiach. Rolnictwa jest zadaniem produkować tak wiele, aby wystarczyć na konsumpcję i dla mieszkańców w miastach. Aby przeto nasze miasta rolnicze mogły otrzymać właściwszą im organizację, i aby znajdujących się w nich dotąd mieszczan rolników wydobyć z niekorzystnego dla nich położenia, wypadłoby, nie naruszając ich własności, nadać dotychczasowemu rolnictwu w miastach taką organizację:

1. Naznaczyćby należało naprzód obręb miasta taki, iżby on tylko w sobie obejmował same place pod zabudowania i cegły.

2. Z posiadłości mieszczan rolników, to co by wpadało w obręb miasta, uważaném byćby powinno, jako własność ich, pod tytułem *placów i ogrodów*.

3. Pola zaś i łąki mieszczan rolników, położone po za obrębem miasta, powinny stanowić własność posiadłości rolniczych.

4. Posiadłości mieszczan rolników, po za obrębem miasta położone, a obecnie w pomieszanu i trójpółowe będące, wypadłoby pomiędzy sobą zamienić i po zamienieniu każdą posiadłość odseparować, tak, aby każda w szczególności formowała samoistny folwarczek.

Tak urządzony mieszkaniec miasta rolnik, obowiązany być powinien do przeniesienia budowli rolniczych z miasta na urządzone folwarczki. Urządzone w ten sposób posiadłości rolnicze po za miastem, podniosą się w wartości o jakie trzy razy, jak są warte teraz, bo one formować będą folwarczki, do gospodarstwa rolniczego przemysłowego bardzo przydatne. Takie przytém niewielkie posiadłości będą bardzo pokupne, gdyż mniejszych kapitalistów zawsze jest więcej jak większych. A że na takim małym folwarczku i w bliskości miasta położonym, przedstawia się możliwość prowadzenia gospodarstwa rolniczego przemysłowego, przeto do kupna lub dzierżawy tak korzystnie (bo w bliskości miasta) położonych folwarczków, będzie wielkie współubieganie się. Samo zaś miasto pozbędzie się zabudowań rolniczych, które utrzymywane najczęściej w zaniedbanu i nieporządku, szpecą jego postać.

Takie są moje myśli co do zamierzonej regulacji stosunków włościan i mieszczan rolników w dobrach prywatnych. Może propozycje, które z nich wypłynęły, będą niedostateczne, może się nawet na nic nie przydadzą. W takim przecie przypadku, szanowni właściciele dóbr ziemskich, uznawszy nieprzydatnem pismo, myśli te przedstawiające, przynajmniej może raczą uznać dobre chęci piszącego.

Pisałem we wsi Pękowo, dnia 15 stycznia 1860 r.

Józef Solecki.

O objaśnienia dotyczące się handlu zbożowego z Gdańskiem, dla użytku właścicieli ziemi, podane przez dom komisowy Aleksander Makowski et Comp. w Gdańsku.

(Dokończenie).

A. Porównanie wag zbożowych polskich, pruskich i hollenderskich.

Zasady rachunku.

263 szefli pruskich = 113 korcom 16⁴²/₁₁₃ garn. pols. warsz.

93 funtów polskich = 78 funtom dawnym berlińskim.

78¹²/₃₂ funt. berlińskich = 73⁹/₃₀ funt. nowym pruskim.

Szefel pruski ma cali kubicznych 3,072.

Korzec warszawski . . . . . 7,104.

Waga korca warszawskiego w funtach pols.	Waga szefla pruskiego				Waga gieldowa w fun. hollen.	Waga korca warszawskiego w funtach pols.	Waga szefla pruskiego				Waga gieldowa w fun. hollen.
	w funt. dawnych berliń.		w funt. celnych prusk.				w funt. dawnych berliń.		w funt. celnych prusk.		
	fun.	lut.	fun.	lut.			fun.	lut.	fun.	lut.	
200	74	15	69	19	106 ⁷ / ₇	236	87	29	82	5	125 ⁶ / ₆
201	74	27	70	—	107	237	88	9	82	16	126
202	75	7	70	10	107 ⁸ / ₈	238	88	21	82	26	126 ⁷ / ₇
203	75	19	70	21	108	239	89	1	83	7	127
204	75	31	71	1	108 ⁹ / ₉	240	89	12	83	17	127 ⁸ / ₈
205	76	11	71	12	109	241	89	24	83	27	128
206	76	23	71	22	109 ¹⁰ / ₁₀	242	90	4	84	8	128 ⁹ / ₉
207	77	3	72	3	110	243	90	16	84	18	129
208	77	15	72	13	110 ¹ / ₁	244	90	28	84	29	129 ³⁰ / ₃₀
209	77	27	72	23	111	245	91	8	85	9	130
210	78	7	73	3	111 ² / ₂	246	91	19	85	20	130 ¹ / ₁
211	78	19	73	13	112	247	91	31	86	—	131
212	78	31	73	24	112 ¹³ / ₁₃	248	92	11	86	10	131 ² / ₂
213	79	11	74	4	113	249	92	23	86	21	132
214	79	23	74	15	113 ¹⁴ / ₁₄	250	93	3	87	2	133
215	80	2	74	25	114	251	93	15	87	12	133 ⁴ / ₄
216	80	14	75	6	114 ⁶ / ₆	252	93	27	87	23	134
217	80	26	75	16	115	253	94	7	88	3	134 ⁵ / ₅
218	81	6	75	27	115 ⁶ / ₆	254	94	19	88	14	135
219	81	18	76	7	116	255	94	31	88	24	135 ⁶ / ₆
220	81	30	76	18	117	256	95	11	89	5	136
221	82	10	76	28	117 ⁸ / ₈	257	95	22	89	15	136 ⁷ / ₇
222	82	22	77	9	118	258	96	2	89	26	137
223	83	2	77	19	118 ⁹ / ₉	259	96	14	90	6	137 ⁸ / ₈
224	83	14	78	—	119	260	96	26	90	17	138
225	83	26	78	10	119 ²⁰ / ₂₀	261	97	6	90	27	139
226	84	5	78	21	120	262	97	18	91	8	139 ¹⁰ / ₁₀
227	84	17	79	1	120 ¹ / ₁	263	97	30	91	18	140
228	84	29	79	12	121	264	98	10	91	29	140 ¹ / ₁
229	85	9	79	22	121 ² / ₂	265	98	22	92	9	141
230	85	21	80	2	122 ³ / ₃	266	99	1	92	20	141 ² / ₂
231	86	2	80	13	123	267	99	13	93	—	142
232	86	14	80	23	123 ⁴ / ₄	268	99	25	93	11	142 ³ / ₃
233	86	26	81	4	124	269	100	5	93	21	143
234	87	6	81	14	124 ⁵ / ₅	270	100	17	94	1	144
235	87	18	81	25	125						

B. Forma kontraktu.

Miedzy W. NN. właścicielem dóbr NN. w guberni NN. powiecie NN. położonych, z jednej strony, a szyprem NN. z N. właścicielem berlinki z Nr. N., posiadającym dowód klasy I-jej z odbytej rewizji w Gdańsku, z drugiej strony, stanęła następująca dobrowolna umowa w dwóch jednoznacznych egzemplarzach spisana:

§ 1. Szypier zobowiązuje się natychmiast po oczyszczeniu rzek z lodów udać się do N. nad rzeką N. i tam przyjąć na swoją berlinkę z majątku N. ładunek około korcy N. pszenicy, żyta i t. d. celem spławienia takowego do Gdańska.

§ 2. W razie niedostatecznej wody, właściciel zboża zastrzega sobie prawo nie dania pełnego ładunku, z wyraźnem zastrzeżeniem, że przyjmuje na siebie dobrowolny obowiązek w razie wstrzy-

mania plywanki, własnym kosztem lichtunkę podjąć i bez żadnej przerwy płynąć do Gdańska; gdyby zaś lichtunku zaniedbał, lub z tém się opóźnił, wówczas za wszelkie jakiegokolwiek rodzaju straty i szkody właścicielowi zboża odpowiada berlinką, majątkiem i osobą.

§ 3. W. NN. wzajemnie obowiązuje się dostarczyć na berlinkę stosowną ilość mat, oraz potrzebną ilość ludzi i worków, do obładowania berlinki, tak aby ładunek, z wyłączeniem dni niepołączonych i świątecznych bez przerwy się ciągnął.

§ 4. Odbiór zboża będzie miał miejsce na spichrzu lub w stodo-
dole w N. oddanie zaś w Gdańsku, w każdym razie nastąpi na miarę i wagę pruską.

§ 5. Za każdy laszt wymierzony i oddany w Gdańsku, otrzyma szyper frachtu tal. X. Koszta rotmana, mostowego, szluzowego, zostaną zwrócone szyprowi.

§ 6. Na przeróbkę w Gdańsku szyper obowiązany czekać dni 14 pogodnych, a po ukończeniu takowej, zboże odstawić do wskazanego sobie spichrza.

§ 7. Jako zadatek, otrzymał szyper od Wgo NN. rub. sr. X., z odbioru których niniejszém kwituje.

C. Forma konesmentu.

Ja niżej podpisany zaświadczam
niniejszém, że w dniu dzisiejszym przyjąłem od Wgo
w dla odstawienia do
w mój berline N. klasy pod pokryciem z desek: ilość
wynoszącą wyraźnie
dobrego, suchego i czystego ziarna, licząc po
a na wagę w przecięciu
funtów lutów, wyraźnie fun-
tów lutów, a zapieczętowane próby przed-
stawiają gatunek, podług którego berliniarz ma dostawić zboże.

Zboże zostało mi oddane w dobrym stanie, podług rzetelnéj
miary i wagi. Obowiązuję się wyraźnie toż
zboże w najlepszym stanie, licząc miarę za wagę, a wagę za miarę,
na zlecenie Wgo wydać, jednakże tylko za
przedstawieniem i wręczeniem tego, przezemnie własnoręcznie pod-
pisanego konesmentu, a w przeciwnym razie, odpowiadam prawne-
mu właścicielowi tegoż za wszystkie z tego wynikłe szkody. Po
dobrém zaś i rzetelném dostawieniu, otrzymam ugodzony fracht
wyraźnie za każdy laszt
sześćdziesięciu szefli, wymierzony w Gdańsku, łącznie z kosztami
na rotmana, mostowe, szluzowe.

W razie wylądowania przed Gdańskiem, fracht stosunkowo
będzie obliczony. Obowiązuję się także troskliwie czuwać nad
ochronieniem powierzzonego mi zboża od szkody, przeniewierzenia
lub sfalszowania, oraz od jakiegokolwiek bądź wypadku, podróż mają
natychmiast przedsięwziąć i bez przerwy jak najprędzej płynąć.
Za szczere wypełnienie tych wszystkich zobowiązań odpowiadam
moją osobą, statkiem, frachtem, jakoteż całym majątkiem.

otrzymałem od Pana — ładującego w gotowiznie, jako zadatek
za fracht, z czego kwituje i które po dopełnioném odstawieniu
zboża z należnego mi frachtu potrącone mi być mają. Także je-
stem obowiązany 2 tygodnie, przy pięknej pogodzie, czekać w Gdań-
sku na przerobienie zboża. Własnoręcznie podpisałem takich
egzemplarzy, z których jeden mam przy sobie.

Działo się w 18 r.
Miejsca zgłoszenia się:
W Nieszawie u P.
W Toruniu u P.

Forma konesmentu po niemiecku.

Ich Schiffer aus bekenne
hiermit am heutigen Tage Herrn
in in meinem Kahn N. Classe unter
Bretterverdeck zum Transport nach empfan-
gen zu haben ein Quantum von schreibe
guten, gesunden, trocke-
nen und seinen zu gerechnet,

und im Durchschnittsgewicht von Pfund
Loth, wörtlich Pfund Loth, für jeden
, und die versiegelten Proben beweisen die Qualität,
wonach ich zu liefern habe.

Das Getreide ist mir wohlconditionirt, nach richtigem
Maas und Gewicht übergeben.

Ich verpflichte mich ausdrücklich, dasselbe in guter Beschaffen-
heit nach Maas für Gewicht, und Gewicht für Maas, an Ordre
d. Herr doch nur

gegen Vorzeigung und Aushändigung dieses von mir eigenhändig
unterschriebenen Ladescheines wieder abzuliefern, und bleibe im
entgegengesetzten Fall dem rechtlichen Besitzer desselben für
allen daraus entstehenden Nachtheil verhaftet. Dagegen empfangen
ich nach guter und richtiger Lieferung die bedungene Fracht von

wörtlich für jede ausgemessene
Last von 60 Scheffel bis an den Speicher clusive aller für
dieses Gut unterwegs erlegten rechtmässigen erweislichen Zölle
und Schleusengelder.

Im Falle einer näheren Ausladung aber wird dieselbe ver-
hältnissmässig regulirt. Auch mache ich mich verbindlich, das
empfangene Getreide treulich vor Schaden und Veruatreung oder
Verfälschung zu bewahren, jede sich zeigende Gefahr von demsel-
ben bestens abzuwenden, die Reise nicht nur sogleich anzutreten,
sondern auch ununterbrochen und so schnell, als möglich fortzusetzen.

Diese alle Verpflichtungen getreu zu erfüllen verbürge ich
meine Person, Kahn, Fracht, Zölle und Schleusengelder, so wie
mein ganzes Vermögen habe ich als
Frachtvorschuss vom Herrn baar erhalten, worüber quit-
tire; und es sind mir diese nach geschehener Ablieferung von
meiner Fracht in Abzug zu bringen.

Auch bin ich verpflichtet Tage, bei schöner Witterung
die Ausarbeitung des Getreides in abzuwarten. Hiervon
habe ich gleichlautende Exemplare, wovon ich eins als
Frachtbrief führe, eigenhändig unterschrieben.

So geschehen in am
Meldungen:
Nieszawa bei Herrn
Thorn bei Herrn

Magistrat miasta Warszawy ustanowił takę mięsa i chleba na mie-
siąc Marzec 1860 jak następuje:

I. WOŁOWINA.

Ponieważ w obliczeniu stosunku ceny bydła do wagi otrzy-
manego żeń mięsa, w przecięciu wypada wartość funta mięsa wo-
lowego po kop. 7, a taka wartość, podług zasad obowiązujących
stanowić ma takę na 2gi gatunek mięsa, i względnie do téj war-
tości regulować się powinna taksa na inne gatunki, przeto stanowi
się taksa na mięso wartości jak następuje:

Gatunek II. Funt kop. 7.

1. Skrzydło (część wewnętrzna). 2. Biodrowa sama. 3. Ko-
tlet vel cienkie żebra. 4. Zbrzezna zrazowa. 5. Plecowa vel ło-
patka. 6. Krzyżowa spodnia. 7. Mostek z grychem.

Gatunek I. Funt kop. 9½.

1. Krzyżowa górna (część zewnętrzna). 2. Zrazowa (część
wewnętrzna). 3. Łojowa vel łojówka.

Gatunek III. Funt kop. 5½.

1. Góra z paskiem środkowym. 2. Podgórnica. 3. Szponder
od mostku i pleców. 4. Łatka vel szponder z dziurą. 5. Szponder
poprzeczny od boku. 6. Kark. 7. Mięso od pręgi vel goleni. 8.
Podgarle. 9. Kaptury z świeczką (część wewnętrzna) diafragma. 10.
Ogon.—Połędwicy funt kop. 15.

Drobne części.

Za 10 wiązek flaków kop. 42, za serce całe kop. 20, za
wątrobę k. 17½, za dudy z płucą i letkiem k. 10½, za cynadry
k. 10½, za ozór k. 31½, za głowę z mordą kop. 42, za 4ry nogi
k. 22, za śledzionę k. 10½, za funt czystego łoju k. 7, za pud rs.
2 k. 80, za funt kości kop. 2.

II. WIEPRZOWINA.

Wieprzowiny z skórą funt kop. 7½, Schabu funt kop. 6½, za głowę i ozór kop. 56½, za wątrobę, letkie, serce i płuca kop. 24½, za nerki k. 6, za sadła świeżego funt k. 15, za szmalcu topionego funt kop. 18½, za słoniny świeżej funt k. 11½, za słoniny suszonej lub wędzonej funt k. 15½, za 4ry nogi po pierwszą pęcinę k. 15.

III. CIELECINA.

Gdy w obliczeniu stosunku ceny cieląt do wagi otrzymanego z nich mięsa, w przecięciu wypada wartość funta mięsa cielecego po kop. 7½, a taka wartość, podług przepisów obowiązujących stanowić ma zasadę do taksy na mięso cielece, względnie zatem do tej wartości zaregulowana taksa wypada jak następuje:

Gatunek I. Funt kop. 9.

Obie ćwiartki tylne z forszlakiem i nerkami.

Gatunek II. Funt kop. 6.

Górka z części przedniej, mostek, łopatki, karczek.

Drobne części.

Za głowę kop. 13½, za cztery nogi k. 10½, za letkie z sercem k. 12, za wątrobę k. 10½, za kryski k. 12, za mleczko kop. 7½.

TAKSA MIĘSA KOSZERNEGO.

Wołowiny funt kop. 12, cieleciny funt kop. 11.

TAKSA PODROBÓW WOŁOWYCH KOSZERNYCH.

Za głowę całą kop. 52, za funt rossyjski kop. 2, za ozór k. 39, za funt ros. kop. 5; za wątrobę kop. 24, za funt ros. k. 1½; za serce kop. 24, za funt ros. k. 5; za dudy z płucą i letkiem k. 13, za funt ros. k. 1; za śledzionę k. 13, za funt ros. k. 4; za 4ry nogi k. 28, za jedną k. 7.

Taksa bułek, chleba pszennego i żytniego.

Cena jednego funta
kop. sr.

I. Bułki i chleba pszennego.

a) Bułki mątovej (1)	6½
b) Strucli mątovej	3½
c) Bułki z pośledniejszej maki (2)	3
d) Strucli z takięjże maki	3
e) Chleba stołowego z takięjże maki	3
f) Placka solonego	1½

II. Chleba żytniego pyłowego, oraz chleba z maki

młyna parowego 2

III. Chleba razowego

1½

(1) Bułka za kop. 1 ma ważyć złotych 15.

(2) Bułka za kop. 1 ma ważyć złotych 32.

W Warszawie dnia 16 (28) Lutego 1860 roku.

Prezydent, Rzeczywisty Radca Stanu, *Andrault*.
Naczelnik Kancelaryi, *Luczeński*.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Z B O Ż E.

W upłynionym tygodniu sprowadzono do Warszawy (prócz tego co w śpichrzach znajduje się) żyta czetwerti 6613, pszenicy 4052, jęczmienia 2785, owsa 5328, grochu 1035, gryki 247, kaszy jęczmiennę 616, maki żytniej 639, maki pszennej 218, kartofli 597, siana fur 1182, słomy fur 484.

Srednie ceny żywności na targach Warszawy i Pragi z upłynionego tygodnia,

to jest od dnia 26 Lutego do 3 Marca 1860 roku.

rsr. | kop. | korzec

	rsr.	kop.	korzec		od rsr.	kop.	korzec
Żyta czetwiert	5	39	3	30	Kaszy jęcz. ord.	6	27
Pszenicy ditto	8	97½	5	47	Słomy pud . . .	—	25
Grochu polnego	6	15	3	75	Siana pud . . .	—	33
" cukrowego	7	99½	4	87	Drzewa sos. sąż.	7	50
" fasoli . . .	7	99½	4	87	Wół dobry . . .	—	—
Gryki	4	42½	3	62	" średni . . .	—	—
Jęczmienia . . .	—	—	—	—	" liche . . .	—	—
Owsa	3	36	2	5	Ciele	—	—
Maki pszennej	—	—	—	—	Baran	—	—
przedniej pud	2	12½	—	—	Wieprz dobry . . .	—	—
Maki ordynar.	1	4½	—	—	" średni . . .	—	—
żytniej pyłow.	—	71	—	—	" liche . . .	—	—
żytniej razowej	—	—	—	—	Masła pud . . .	9	50
gryczanej pud	—	63	—	—	Słoniny " . . .	4	90
Kaszy jaglanej	—	—	—	—	Kartofli czetw.	1	60
czetwiert	9	10	—	—	Okowity wiadro	—	98
" grycz. zw.	8	12	—	—	bez podatku . . .	1	77¾
" drobniej	15	49½	—	—	Garniec . . .	—	58
" jęcz. perl.	16	48½	—	—			

Wprowadzono z Cesarstwa bydła rassy stepowej sztuk 295, z opasów w Królestwie sztuk 50, z Królestwa bydła rassy krajowej sztuk 165, z pozostałego remanentu zeszłego tygodnia sztuk —, w ogóle sztuk 510; wieprzy 651, cieląt 738, baranów —; z tych zakupiono na miejscową konsumcyę: wołów sztuk 442, wieprzy 450, cielęta wszystkie; na liwerunek wołów sztuk 11; z bydła stepowego wyprowadzono do miastecz. Powązek sztuk —, do Mokotowa 6, do Płocka —; z bydła rassy swojskiej wyprowadzono w różne miejsca Królestwa sztuk 23, na chów do Warszawy i Pragi 4; z powrotem do domu jako niesprzedane na targu 14, pozostało remanentem sztuk 5.

DONIESIENIA.

W GŁÓWNYM SKŁADZIE FARB I LAKIERÓW

J. A. KRAUSSE,

przy ulicy Miodowej Nr. 484, wprost Rządu Gubernialnego,

jest do sprzedania po bardzo umiarkowanej cenie

200

Centnarów nasienia białych Buraków, prawdziwych **QUE-
DLINBURGSKICH**, z ostatniego zbioru, w najlepszym gatunku, oraz
świeże Nasienia pastewne: **Rejgras, Konieczyna Czerwona
i Trawa Tymoteusza.**

NASIENIE BURAKÓW

Worek z tém nasieniem, literami i numerem oznaczony, znalezionym został na szosie Lubelskiej, o mil 5½ od Warszawy; wzywa się przeto właściciela, aby po odbiór takowego nasienia zgłosił się przed d. 1 Kwietnia r. b. do dominium Starawieś, w okręgu Siennickim, ponieważ po tym terminie przedmiot ten na korzyść szpitala w Mieni przeznaczonym zostanie.

Założywszy obok istniejących fryszerek we WSI DRAZDZEWIE, POWIECIE PRZASNYSKIM, GUBERNI PŁOCKIEJ, FABRYKĘ GWOŹDZI MASZYNOWYCH Z ŻELAZA KUTEGO, które posiadają wszelkie właściwe przymioty w użyciu, polecamy takowe szanownej publiczności, tak z ich dobroci, jakoteż i ceny nader umiarkowanej.

Ignacy Śniechowski et Comp.